

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

caput XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

tibus, sed scriptum legitur de parentibus, Date filijs vestris viros, & filijs vxores. Hierem. 29. Exo. 21. dicit Moyfes, si pater dederit filio vxorem. Sic Isaac & Iacob acceperunt vxores ex commissione parentum, Gen. 24. & 28. Ideò communiter malè succedunt eiusmodi clandestina matrimonia sine consensu parentum. Ideòque nuptiæ celebrantur publicè & cum solenni lætitia, vt damnentur clandestina vota & matrimonia. Adam non accepit sibi ipsi sponsam suam, sicut textus habet, sed Deus adduxit illā ad Adā, Gen. 2. Sed inquis: Res acta est, & votum filij mei sine meo scitu & consensu, quid faciam? In tali casu possunt parentes Deo causam committere, & patiēter ferre inobedientiam filiorum, quam Deus nouit suo tempore vindicare. Ipsi sunt excusati coram Deo. Cogitent ergò filij, quàm sit periculosum: tam longum statum incipere cum inobedientia parentum, quam illis Deus præcepit. Peccant etiam grauissimè deceptores pauperum virginum & ancillarum. Ideò cogitent vt in timore Domini coniugia sua incipiant, sicut Tobias iunior docetur ab angelo, Tobia 6. & 7. Vide latiùs capita de statu coniugatorum, & de educatione filiorum.

SEPTIMUM DEI PRÆ-
ceptum, Non furtum facies.

CAP. XVI.

ARGUMENTA.

1. *Quid sit intelligendum per hoc verbum furari.*
2. *Quòd merces iusta pro labore, non est furtum.*
3. *De restitutione furti, quomodo fieri debeat.*

Hoc

HOC verbum, furari, tam coram Deo & scriptura sacra, quàm coram mundo & legibus imperialibus, significat non solum occultè furari proximo bona sua, sed etiam quandò cum violentia rapitur aut versutia, & iniustè ad se trahitur, & quicumq; vitur alienis bonis sine consensu & voluntate iusti possessoris, quacunque etiam bona specie. Quare omnis species furti prohibetur hoc præcepto, Non furtum facies, Exo. 20. Leuit. 19. Deut. 5. Ex quo elicitur primò, quod sacerdotes si non satisfaciunt officio suo, pro quo acceptârunt beneficia, 1. Cor. 7. vel si male cõsumunt hæc bona ad necessitatem concessa propter officium, nempè cum scortis & familia inutili, ubi pauperes egent, illi committunt furtum. Sic senatoribus debetur stipendium Roma. 13. Si plus debito grauant subditos, aut stipendium non illuc dirigunt, ut politia & pax conseruetur, ut singulorum officia sint in ordine suo, sed sumptuosè epulantur, ludunt, & pompas agunt ex sudore pauperum, id pro furto reputatur. Sic etiam aduocati & falsi iudices dum loquuntur hominibus tanquàm in statu causam haberent, cum tamen mala sit, tantum ut ipsi faciant lucrum, & interim pauperis causam suspendunt aut decipiunt, id quoq; furtum est. Oseas conqueritur 4. cap. furtum, homicidium, adulterium inundauerunt: à minimo vsq; ad maximum, omnes studet auaritiæ. Sic mercatores, emptores, venditores, quandò mendacijs verborum laudant mercem iniustam, vtuntur falsis vlnis & ponderibus & modijs, hoc maximè prohibetur Leuit. 19. Noli inæqualiter negotiari cum vlna & pondere, cum modio & statera &c. quoniam ego sum Dominus Deus vester, scilicet qui hoc præcipio, & Prouerb. 11. Statera dolosa abominatio est apud Deum, Quicquid ergo sic lucrabitur, furtum est. Sic dum mechanici merces vel opera sua ad fucum faciunt,

O s ciunt,

ciunt, & carius volunt extrudere, quàm par & æquum est, 1. Theff. 4. ne quis supergrediatur aut circumueniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est Dominus de his omnibus. Tales etiam fures sunt mercenarij, qui plenam recipiunt mercedem à Dominis & opera tamen infideliter perficiunt. Scriptura iubet, ne Domini illis retineant suam mercedem, id est pro peccato non infimo censetur, vnde est diuerso si iniuste recipiunt operarij mercedem suam, ac negligenter expediunt opus Dominorum suorum, fures sunt coram Deo. Omnia hæc supradicta significantur per hoc verbum, furari, & in se comprehendit quicquid committitur contra iustitiam erga proximum nostrum, siue sit in Spirituali aut seculari causa.

2. Secundò, quando quis licitum suum præmium, pro laboribus suis accipit ad sustentandos liberos & familiam, hoc non debet reputari inter species furti. Matth. 10. Dignus est enim operarius mercede sua, maximè si opus aut officium est licitum. Vnde ad Ephes. 4. laborat quis manibus, vt habeat quod bonum est, id est, pro sua necessitate, & pueris, vxore & familia, deinde vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti: hæc duæ sunt causæ, propria scilicet necessitas, & paupertas, quæ concedunt nobis, vt propria habeamus & diuitias, non vt inde quis superbiat, voluptuetur, ludat comessetur, inebrietur, aut cum scortis dilapidet, sicut prodigus ille filius Lucæ 15. Deus enim tandem rationem exiget à te, quomodo vultus fueris bonis tuis concessis, & dicet, Redde rationem villicationis tuæ, Mat. 18. Sunt porro tria genera elemosynarum, ad quæ tenentur ditiores. Primum spectat ad ministerij ecclesiastici conseruationem, Luc. 10. hoc genus elemosynarum maximè est necessarium. Et Christus inquit, Qui dederit minimo alii, cui calicem aque frigide, in nomine meo, non perdet mercedem suam, & extant in prophetis amplissimæ promissio.

Tria
Elemosy-
narum ge-
nera.
Matth. 10.

promissiones, Malac. 1. Hagg. 1. Secundum genus est, largiri egenis, cognatis, parentibus, fratribus aut alijs propinquis Sic ad Tim. inquit Apostolus: Discat primum exercere pietatem ad propriam familiam, & vicem reddere parentibus: ita si quis suos & maximè domesticos non curat, ideterior est infideli, quia cognatis dupliciter obligati sumus: naturali propinquitate, & propter commune præceptum de iuuandis egenis. Tertium genus est iuuare alienos, qui scilicet nobiscum viuunt. Gal. 6. bonū operemur ad omnes maximè tamen ad domesticos fidei. Sic Deuter. 15. fit mentio de illis hominibus pauperibus, qui nobiscum habitant.

Tertiò, quoniã Apost. ad Eph. 4. prohibet deinceps furari, ideò maximè vult alienum reddi. Nam hæc regula est vera in genere de omnib. qui scientes & volentes aliena possident & retinent, & habent vndè reddere possint. Peccatū non remittitur, nisi ablatum restituant. Ideò tenetur quis ad restitutionem, licet impossibilitas habeat excusationem, attamen voluntas debet adesse: nam quandiu retinetur scienter res aliena, tandiu præceptum Domini violatur, Non furtum facies. Ideò siue sit iniustum lucrum, aut pecunia per fraudem & dolum acquisita, vel iniusto titulo corrupta, teneris ad restitutionem. Insuper quoniam scriptura ait Eccl. 41. Curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quàm mille thesauri magni & preciosi: Igitur qui furantur famam bonam proximo suo, peiores sunt furibus rerum aliarū, quia rem nobiliorem (id est, famam bonam) furantur, & ideò vocat Apost. detractores, Deo odibiles homines. Et, Prou. 22. melius est nomen bonū, quàm diuitiæ multe. Si igitur tenetur ad restitutionem, qui rem minùs preciosam alicui furatus est: ergo etiam in maiori tenetur reuocare verba, & restituere honorē cui detraxit: Quauis in his quatuor secundum Gersonē nunquā

I I.

I I I.

3.

aut

aut difficulter fit restitutio. Primò, si quis bona hæredum ad alios hæredes sua cooperatione facit venire: deindè, si quis, minùs idoneos promouerit ad officia Ecclesiastica: aut ad bellum in re ciuili, quàm maximè iniustum, vbi multi occiduntur corporaliter, sicut in iniusta promotione spiritualiter. Postremò, si quis famam proximi abstulerit: in his enim quantitas damni æstimari non potest, yndè difficilia sunt ad restitutionem: ab his ergo cauendum est maximè.

CAPVT XVII.

ARGVMENTA.

1. *Quid sit contractus.*
2. *In quem finem Deus permittit contractum.*
3. *Quomodo benedicuntur rectè contractibus utentes, & quatenus malè utentes grauiter puniuntur.*

I.

Contractus est obligatio, qui ex duarum vel plurium partium pacto vel voluntate confurgit, sicut est inter emptorem & venditorem, qui ambo consentiunt in re cum pacto aut obligatione precij.

Fit autem contractus quatuor modis: re, verbis, literis & consensu. Sunt autem contractus iuris naturæ, quia vita humana habet opus mutua communicatione. Ideoq; Euangelium non abolet ordinationes politicas & œcumenicas, sicut nec iura naturæ. sunt ergo contractus ordinationes Dei, sicut aliæ politice ordinationes, vt magistratus, iudicia, leges: & sicut Salomon dicit Prou. 16. Statera & pondus iudicia Domini sunt, id est, res à Deo iustè ordinatæ: sine his enim homo agere non poterit. Spectant autem hæc ad corporalem necessitatē procurandam: Ideò emere & vendere rectè atq; Christianè, non sunt peccata. Deus quoq; donat hominibus artes ac diuitias variarum

rum